

27. 12. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K právu poškozeného vyjádřit se k provedeným důkazům

Obžalovaný musí být dle § 214 trestního řádu po provedení každého důkazu dotázán, zda se chce k němu vyjádřit, a jeho vyjádření se zapíše do protokolu. Náleží toto právo i poškozenému?

Výčet procesních práv poškozeného se nachází především v § 43 odst. 1 trestního řádu. Jedním z práv zde výslovně zmíněných je i právo poškozeného se *před skončením řízení k věci* vyjádřit.[1] O právu poškozeného vyjadřovat se *průběžně k jednotlivým provedeným důkazům* však citované ustanovení (stejně jako zbytek trestního řádu) mlčí. Znamená to, že poškozený – *nota bene* jedna ze stran trestního řízení (§ 12 odst. 6 trestního řádu) – toto právo na rozdíl od obžalovaného nemá?

Law in action tomu nasvědčuje. V praxi je totiž zcela běžné, že poškozený (potažmo jeho zmocněnec či jiný zástupce poškozeného) se při soudním jednání k provádění jednotlivých důkazů nevyjadřuje a soud (popř. jiný orgán činný v trestním řízení) poškozeného o tomto jeho „právu“ nikterak nepoučuje. Je však takový postup správný? Mám za to, že nikoliv.

Podle čl. 38 odst. 2 LZPS totiž platí, že: **„Každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.“**

Podle § 89 odst. 2 trestního řádu dále platí, že: **„Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.“**

Jak již bylo shora vyloženo, poškozený je stranou trestního řízení. Trestní řád (a další související předpisy, např. zákon o obětech trestných činů) mu proto přiznávají poměrně široká procesní práva (zejména v oblasti dokazování). V případě trestního řízení, kterého se poškozený účastní (k možnosti vzdát se procesního postavení poškozeného srov. § 43 odst. 5 trestního řádu) jde tedy bezpochyby i o „jeho věc“ ve smyslu čl. 38 odst. 2 LZPS (byť jako beneficium legis dané zákonodárcem[2]), a tudíž mu náleží i právo vyjádřit se k jednotlivým prováděným důkazům, které nelze podle mého názoru redukovat jen na možnost vyjádřit se před skončením řízení k věci jako celku. O tomto svém právu by měl být poškozený poučen (§ 2 odst. 15 trestního řádu).

Mám za to, že opak [tedy že poškozený nemá právo vyjádřit se ke všem (čili i k jednotlivým) provedeným důkazům] nelze úspěšně dovozovat ani z usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1943/17, ze dne 19. 9. 2017, kde bylo řečeno, že: *„v trestním řízení nejde v první řadě o věc a právo poškozeného či jakékoliv jiné fyzické nebo právnické osoby (jak to vyplývá z čl. 36 odst. 1 a § 38 odst. 2 Listiny), ale o právo a věc státu (čl. 80 odst. 1 Ústavy), aby ve veřejném zájmu bylo stíháno a*

odsouzeno jednání, které zákon označuje za trestné. Těžištěm základního účelu trestního řízení totiž je, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé byli podle zákona spravedlivě potrestáni, kdy vedené řízení má též vést k upevnování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti.“ V citovaném případě se Ústavní soud zabýval stížností stěžovatelky, která brojila proti usnesení trestního soudu o tom, že se podle § 206 odst. 4 trestního řádu nepřipouští jako poškozená k hlavnímu líčení v dotčené trestní věci. Ústavní soud dospěl k závěru, že „nemůže dojít k zásahu do základních práv, pokud o nároku na náhradu škody není v trestním řízení rozhodnuto, resp. pokud nejsou práva poškozeného ve vztahu k tomuto nároku v trestním řízení naplněna (srov. též usnesení sp. zn. II. ÚS 2725/07 ze dne 26. 6. 2008 nebo usnesení sp. zn. II. ÚS 1177/16 ze dne 12. 7. 2016). I s ohledem na takto vytyčené postavení poškozeného a podstatu adhezního řízení proto Ústavní soud opakovaně konstatoval, že rozhodnutí o tom, že poškozenému nebyl přiznán nárok na náhradu škody v trestním řízení, se ústavněprávnímu přezkumu z podnětu individuální ústavní stížnosti vymyká právě proto, že poškozený může vždy podat občanskoprávní žalobu.“

V našem případě, jde však o dílčí procesní právo poškozeného v oblasti dokazování v trestním řízení na úrovni zákona. Jinými slovy, pakliže zákonodárce přiznal poškozenému (jak bylo již uvedeno) právo důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout (§ 89 odst. 2 trestního řádu), je logické, aby měl poškozený (zákonně) právo se i k provedenému důkazu bezprostředně vyjádřit a nikoliv až např. v závěrečné řeči.

Právo poškozeného vyjádřit se i k jednotlivým provedeným důkazům je projevem **zásady ústnosti a přímosti** (§ 2 odst. 11 trestního řádu). Tím však není pochopitelně nikterak dotčeno právo poškozeného se k provedeným důkazům vyjádřit až ex post písemně. Ústní vyjádření však může být s ohledem na okolnosti konkrétního případu vhodnější. Může na soudce více zapůsobit, než písemné podání (snáze se v něm vypíchne podstata věci). Vyjádření poškozeného ihned po provedeném důkazu může vést kupř. k tomu, že soudce nařídí, aby se v provádění daného důkazu pokračovalo (např. výslechu svědka, který se ještě nestačil vzdálit z jednací síně), jinak by se soudce mohl zdráhat svědka opětovně předvolat (kupř. svědka pobývajícího v cizině), atd.

Jedná se o právo poškozeného, nikoliv tedy o jeho povinnost. Stejně právo jako poškozený má dle mého soudu také zmocněnec poškozeného (nejde tedy o právo vázané čistě jen na osobu poškozeného). Poškozený se může vyjádřit ke všem provedeným důkazům, nebo jen k některým, popř. k žádnému. Soud není povinen se poškozeného po provedení každého důkazu dotázat, zda se chce k němu poškozený vyjádřit. Procesní aktivita je tedy v tomto směru na poškozeném. Pakliže jednou poškozený prohlásil, že se k provedeným důkazům vyjadřovat nehodlá, nebrání toto vyjádření pozdější změně jeho procesního postoje.

Mgr. Vladimír Janošek,
advokát

[Mgr. Vladimír Janošek, advokátní kancelář](#)

Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: info@akjanosek.cz

[1] V hlavním líčení má poškozený právo na závěrečnou řeč (§ 216 odst. 2 TŘ), ve veřejném zasedání o odvolání má právo se před skončením k věci vyjádřit a popř. podat konečný návrh (§ 238 TŘ, srov. i § 235 odst. 3 TŘ a § 314q odst. 4 TŘ), viz Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 515..

[2] Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1587/07, ze dne 9. 6. 2008.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)